

8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Düzeylerinin Problemlerini İnternet Kullanımı ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

BEHİYE BUZKIRAN

Öz

Bu araştırma ilköğretim öğrencilerinde problemlerini internet kullanımının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmış betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Ankara il merkezinde bulunan /ilköğretim kurumu olan ortaokullarda öğrenim gören 284 öğrenci, örnekleme ise basit rastgele örnekleme yöntemiyle bu evrenden seçilen 6 ortaokul oluşturmuştur. Çalışmada problemlerini internet kullanımıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında negatif yönde yüksek bir ilişki olduğu, ortaokul öğrencilerinin cinsiyet durumlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuş, bu farkın erkek öğrenciler lehine olduğu görülmüştür. Ortaokul öğrencilerinin internet kullanım sürelerine göre sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuş, ortaokul öğrencilerinin anne-baba eğitim düzeylerine göre sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasındaki anlamlı bir farklılaşma bulunmuş anne-baba eğitim düzeyi yükseldikçe ders başarı düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Ders Başarısı, Problemlerini İnternet Kullanımı

Examining Academic Success of 8th Grade Students' Social Sciences Lesson from the Standpoint of Problematic Internet Use and Some Other Variables

BEHİYE BUZKIRAN

Abstract

This study aims to examine academic success of 8th grade students' social sciences lesson from the standpoint of problematic internet use and some other variables. In the research population consists of 284 students from secondary schools in Ankara. The sample consisting of 6 secondary schools, is selected from the population by simple random sampling method. A negative relationship between the problematic internet use and average success of Social Studies lesson has been found in the research. Furthermore, a meaningful diversity has been found between gender status and secondary students' average success of Social Studies lesson. The diversity is in favor of male students. A meaningful diversity has also been found between the secondary school students' time of internet use and average success of Social Studies lesson. In the survey a meaningful diversity has also been found between the parental educational level and average success of Social Studies lesson; it has been determined that as the level of education increases, academic success of student increases too.

Keywords: Social Studies, Academic Success, Problematic Internet Use

1. Giriş

Buluşlar ve icatlar, insanlık tarihini şu an bulunduğu yere getiren, onun evrimini gerçekleştiren, ona kilometre taşı olan güçtür. Bizim şu anki medeniyet seviyesine ulaşmamızı sağlayan, bu icatları hangisinin daha önemli olduğu şeklinde ayırt etmek elbette zordur.

Tarihi, evrelere ayırarak inceleyecek olursak, tarih öncesi devirleri, kullanılan malzemeye göre, taş ve maden devri olarak ikiye ayrılmıştır. İlk Çağ, yazının bulunmasıyla başlar ve kavimler göçüyle son bulur; Orta Çağ, İstanbul'un fethi, daha doğrusu surların kuvvetli toplarla yıkılabileceği gerçeğiyle sonlanır; Yeni Çağ da Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı eşitlik, adalet, özgürlük, milliyetçilik düşünceleri Avrupa'nın dar kalıplarının yıkıp yeni kıtaların keşfinin yolunu açacak pusulalarının bulunması ve matbaanın icadıyla kitapların çoğaltılarak her kesimden insanın bilgiye ulaşması insanlığa bir çağ daha atlatır; yirmi birinci yüzyılın ise belki de en büyük devrimi internet kabul edilecektir. Bize uçsuz bucaksız imkânlar tanıyan bu güç, özgürlüğün artık yeni bir tanımını yapmamızı sağladı. Artık oturduğumuz yerden her türlü bilgiye ulaşabiliyor, alışveriş sitelerinden istediğimiz şeyi alabiliyor, istediğimiz kişiyle iletişim kurabiliyor, hatta arkadaş olabiliyoruz.

Çağımızda evimize ve işyerlerimize kadar giren internet, bize sağladığı yararın yanında bizim hayatımızdan da önemli şeyleri alıp götürmeye başlamıştır. Bunlar arasında işlemler daha hızlı gerçekleştirilebildiği için kişilerin daha az çalışmayı tercih etmesi, sosyal çevreden fiziksel olarak soyutlanması ve iletişimini azaltması gösterilebilir. Tüm bu olumlu ve olumsuz göstergeler internetin hayatımız üzerinde yarattığı etkilerin akademik anlamda incelenmesi gereksinimini doğurmuştur.

İnternet bağımlılığı terimini 1900'lü yılların son yarısında ortaya atan Goldberg (1996) aynı zamanda bir tartışmanın ateşlenmesine de sebep olmuştur. Goldberg internet bağımlılığının tıpkı madde bağımlılığında olduğu gibi birtakım tanı kriterlerinin varlığını araştırmış ve birtakım kriterler ortaya koyarak internet bağımlılığının DSM-IV ile ilişkisini kurmaya çalışmıştır. Benzer bir biçimde Young; DSM-IV tanı ölçeklerini kullanarak internet bağımlılığıyla ilintili göstergeler saptamaya çalışmış, birçok klinik tedavi gerekliliği olan bireylere rastlamıştır. Hatta bununla ilintili olarak klinik tedavisi için İnternet Bağımlılığı Merkezi kurulmasını gerekli görmüştür.

Teknolojilere bağımlı olan kişiler, genellikle ortak özellikleri itibarıyla oyun oynamayı sevmektedirler. Bu nedenle zihin bağımlılığı, fiziksel ve psikolojik bağımlılık, meşguliyet ana bileşenleri davranışsal bağımlılık madde bağımlılığında gözlemlenen etkiler bu bağımlılık türünde de komplike biçimde ortaya çıkmaktadır. Tekno-

lojik bağımlık karşısında insanlar kendisini çaresiz hissetmeseler de bağlıklarının onlara haz verdiği bilinen bir gerçekliktir. İnternet vb. araçların yoğun olarak kullanıldığı çağımızda normal yaşantıyı, birbirine bağlanmış ağlara soyutlayan birey, madde bağımlılığına benzer özellikleri sergilemektedir (Arısoy, 2009).

Davis (2001), internet kullanımının sağlıklı bir biçimde gerçekleştirildiğinde faydalı, hedefe uygun, insanı geliştiren ve işini kolaylaştıran yapısına dikkat çekmektedir. Bununla birlikte sağlıklı internet bireyin internete gerektiğince ve kabul edilebilir bir zaman ayırması olarak da görülebilmektedir. Birtakım kişiler interneti belirli düzeyde kullanırken birtakım kişiler ise internet kullanımını sınırlayamamakta ve gerek özel gerekse sosyal hayatında birtakım uzlaşmazlıklara ve uyumsuzluklara tâbi kalmaktadırlar. Dolayısıyla saplantılı bir internet kullanımının, kişinin gerek sosyal gerekse iş hayatında birtakım sorunlar doğurduğu görünmektedir. Kişileri hayatlarında sorunlarla yüz yüze bırakan ve saplantılı görünen bu tutum ve davranışlar, bu yönüyle patolojik bir vaka olarak nitelendirilmeye başlanmıştır.

Çağımızda –deyim yerindeyse– bireyi abluka altına alan güçlü iletişim ve medya aracı olarak internet ve bilgisayar göze çarpmaktadır. İnternet milyonlarca insanı bir araya getiren, bilgi akışını sağlayan bir organizasyon olarak görülebilir. Nitekim internetin içeriğine bakıldığında, 20 milyara yakın web sayfasını, 80 milyona yakın web sitesinin bulunduğu (Wright, 2007), öte yandan 3 bin tane günlük gazeteyle erişme olanağının bulunduğu (Kawamoto, 2003); 2 buçuk milyar dokümanın yer aldığı (Lyman ve Varian, 2003) dev bir ağıdır. Bu araştırma sonuçlarına bakıldığında bir bireyin; okul öncesi dönemden beri internetten faydalandığı, her saniye bir web sayfasına takıldığı, tüm bunları gerçekleştirirken de hiçbir biçimde bu işi bırakmadığı, uyumadığı ve 80 yaşına kadar bunu sürdürdüğü var sayıldığında, internette bulunan 20 milyar web sayfasından sadece %10'unu tıklayabileceği düşünölmektedir (Potter, 2011).

Kılınc ve Doğan (2014), yaptığı araştırmadaki çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %10,7'si internet bağımlısı, %11,7'si risk grubunda internet bağımlısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin %56,6'sı ise bağımlı değildir. İnternet bağımlısı olan ve risk grubunda bulunan toplam %22,4'lük oran, ortaokul düzeyinde eğitim gören bireyler için oldukça yüksek bir düzeydir. Bu çalışmada öğrencilerin ortaokul 7 ve 8. sınıf öğrencileri olduğu, büyüme ve gelişme çağının en hızlı dönem olduğu düşünöldüğünde, internet ortamında bu kadar çok zaman geçirme eğiliminde olmaları dikkat çekici bir durumdur. İnternet bağımlılığıyla ilgili yapılan epidemiyolojik çalışmalarda da genel olarak internet bağımlılığının toplumdaki yayınlılığı %6-14 arasındadır (Arısoy, 2009; Cengizhan, 2005).

Çocukların internetle olan ilişkileri esnasında karşılaşılabileceği olası olumsuz durumlardan birisi de cinsel içerikli video, reklam veya tekliflere maruz kalması olarak görülmektedir. Kişisel gelişimin önemli bir evresinde bulunan ve bir yönüyle hata yapmaya daha yatkın olan çocukların, gerek kişisel gelişimlerinin olumsuz etkilenmesi gerekse kendini zor durumlara düşürecek bağlar kurması gibi riskler oldukça olasıdır (Şahin, 2007).

Akademik başarı kavramı henüz ergenlik çağında olan kişinin hemen hemen hayatının tüm alanını etkileyecek bir kavramdır. Henüz yetişkinlik çağına erişmemiş kişinin bilişsel yeteneklerinin gelişimini başarılı bir biçimde tamamlaması için yardım ve destek sağlanmalıdır. Bu kabiliyetleri gelişen birey, pozitif tutum ve davranışlar geliştirme konusunda önemli bir adım atmış olacaktır. Öte yandan kişinin karakteri, problemleri çözme kabiliyeti, kişisel ilişkileri ve yetenekleri bu sayede gelişecektir.

Yüksek akademik başarıya sahip ergenlerin, düşük akademik başarıya sahip olanlardan daha az antisosyal davranışlar gösterdiği bildirilmiştir (Erdoğan, 2006). Genellikle okul dönemindeki çocuklarda fazlaca rastlanan, psikolojik ve fiziksel gelişimlerini, sosyal bağlarını negatif yönde tetikleyerek akademik anlamda başarısızlığa ve enerji kaybına yol açan internet/bilgisayarın fazlaca kullanımı, kişinin gerek akademik gerekse bireysel gelişimini olumsuz yönde etkilemekte, bireyi bağımlı bir yapıya sürüklemektedir (Cengizhan, 2005).

Bilgisayar kullanmakta başarılı olan ancak aynı başarıyı okul eğitiminde gösteremeyen çocukların en temel problemi, okul eğitimini çok zahmetli bulmalarıdır. Çünkü bu çocuklar bilgisayar başında birçok şeyi bir iki tuşa dokunarak yapabilmektedir. Okul hayatında da öğrenme etkinliklerini bu şekilde kolay olmasını beklemektedirler. Bu tarz çocuklar için her gün okula gitmek, çeşitli problemleri çözmeye çalışmak, ödev yapmak, ders çalışmak bilgisayar kullanmaya göre bir hayli zordur (Durmuş, 2007).

Kişinin bilgiye ulaşmasında şüphesiz ki internet, televizyon, telefon gibi araçlar oldukça önemli bir yere sahiptir. Bunun yanında bu araçlar kişinin iletişim kurma ve sosyalleşme kanallarıdır. Fakat kitle iletişim araçlarının özellikle fazla ve bilinçsiz bir biçimde kullanılması, amacının dışına çıkması çocuklar üzerinde birtakım olumsuz durumları tetiklemektedir. Nitekim çocukluk dönemi, kişinin zihinsel ve ruhsal gelişiminin en karmaşık olduğu, kişiliğin temelini atıldığı dönemler olduğundan bu olası olumsuz etkiler en aza indirilmelidir. Kitle iletişim araçlarıyla yayılan bilgi kirliliği, zaman kaybı, yanlış yönlendirme gibi etkileri bahsi geçen olumsuzluklar arasında olduğu söylenebilir (Akyüz, 2012).

Potter (2005), çağımızın sanal iletişime doymuş ve kitle iletişim araçlarıncı ab-luka altına alınmış bir çağ olduğunu vurgulamaktadır. Gündelik hayatın stresi ve yorgunluğu arasında, bahsi geçen kitle iletişim araçlarıyla her ne kadar bağımlıncı ne denli fazla olduğunu kestiremesek de, güne çalar saatimizle başlayıp bilgisayarlarımızın başına geçip akşamları da televizyon karşında vakit geçirip telefonlarımızı gömüldüğümüz gerçeği kendini göstermektedir. Ransford (2005), yaptığı çalışmalar kapsamında insanların uyanık kaldığı saatlerin çeyreğini bahsi geçen kitle iletişim araçlarıyla ilgilenererek geçirdiğini ve geri kalan vakitlerinin yarısına yakınını ise herhangi bir kitle iletişim aracının karşısında geçirdiğini ortaya koymuştur.

Yapılan araştırmalar yirmi birinci yüzyılda kitle iletişim araçları kapsamında gelişen teknoloji sebebiyle çocukların hayatla, sosyal çevre ve okul arasında bir ikilik yaşadığını ortaya koymuştur (Miller & Borowicz, 2006; O'Brien & Bauer, 2005). Hayat ile sosyal çevre ve okul arasında yaşanan bu bölünmüşlüğü; bir taraftan serbest, rahat bir tarzda ilerleyen popüler kültür ve ürünleri, diğer taraftan sosyal çevre ve okulun kuralları arasındaki çelişki kısaca özetler niteliktedir. Çağımızın sürekli değişen iletişim ve sosyalleşme modelleri sonucunda okullar baskı mekanizması olarak algılanmakta, okul dışındaki yaşam ise popüler kültürün ürünleri ve onun eğlenceli hayatını yansıtan bir kurtuluş olarak görülmektedir. Kısacası çağımızın insanı internet, bilgisayar, video oyunları, sosyal medya, televizyon ve akıllı telefonlar gibi popüler kültür ürünleriyle kuşatılmış durumdadır.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma, Ankara ilinde 8. sınıf öğrencilerinde problemlı internet kullanımının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada, problemlı internet kullanımının çeşitli değişkenlere göre etkisini belirleyerek, yurt içinde gerçekleşen problemlerin önemiyetine değinmek ve bu hususa dikkat çekmek amacıyla kaleme alınmıştır. Çalışma, ilgileri kurum ve kişilere, ailelere, öğretmenlere ve internet kullanıcılarına fikir teşkil etmesi niyeti gütmektedir. Bu araştırma yurt içinde problemlı internet kullanımının çeşitli değişkenlere göre etkisini saptayarak ileriki vadede bu hususta ortaya konulacak çalışmalara destek sağlayabilir. Teknolojik imkânlardan faydalanmayla sorunlu internet tüketimine ket vurmaya çalışmak için birtakım çalışmaların hayata geçirilmesi anlamında referans kaynağı teşkil edebilmek amaçlanmıştır.

Çalışmada sınanan hipotezler:

H1: 8. sınıf öğrencilerinin problemleri internet kullanımı puanıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında negatif yönde bir ilişki vardır?

H2: 8. sınıf öğrencilerinin problemleri internet kullanımı ölçeğinin aşırı kullanım ve internetin olumsuz sonuçları alt ölçek puanlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında negatif yönde bir ilişki; sosyal fayda/sosyal rahatlık alt ölçek puanı arasında ise pozitif yönde bir ilişki vardır.

H3: 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet durumlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H4: 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet durumlarıyla problemleri internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

H5: 8. sınıf öğrencilerinin internet kullanım süreleriyle sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

H6: 8. sınıf öğrencilerinin internet kullanım süreleriyle problemleri internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

H7: 8. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleriyle sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

H8: 8. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleriyle problemleri internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

H9: 8. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleriyle sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

H10: 8. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleriyle problemleri internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

3. Yöntem

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırma, ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencilerinde problemleri internet kullanımıyla sosyal bilgiler dersi başarı düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik betimsel bir çalışmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ankara il merkez sınırları içerisindeki ilköğretim okulları ikinci kademe sekizinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Çalışma örneklemini ise 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Merkez ilçedeki ilköğretim

okullarından küme örnekleme yöntemiyle seçilen 6 ortaokul sekizinci sınıfta okuyan 140 kız, 144 erkek toplam 284 öğrenci oluşturmaktadır. Evrendeki bütün kümelerin tek tek eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örnekleme-ye küme örnekleme denilmektedir. Küme örnekleme oranlı veya oransız biçimde yapılabilir (Karasar, 2002: 121). Örneklem seçiminde oranlı küme örnekleme türünün kullanılması seçilen örneklemin evreni temsil etme gücünü ve sonuçların genellenebilirliğini arttırmaktadır (Karasar, 2002: 122).

Öğrencilerin cinsiyetlerine, anne-baba eğitim düzeylerine ve internet kullanım sürelerine göre dağılımı Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Anne-Baba Eğitim Düzeyi-İnternet Kullanım Süresi Dağılımı

Gruplar		N	%
Cinsiyet	Kız	140	49,3
	Erkek	144	50,7
	Toplam	284	100,0
Anne Eğitim Düzeyi	İlkokul ve altı	127	44,7
	Ortaokul	63	22,2
	Lise	55	19,4
	Üniversite	39	13,7
	Toplam	284	100,0
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul ve altı	73	25,7
	Ortaokul	71	25,0
	Lise	66	23,2
	Üniversite	74	26,1
	Toplam	284	100,0
İnternet Kullanım Süresi	1 Saatten az	110	38,7
	1-2 Saat	101	35,6
	3-4 Saat	39	13,7
	5 Saat ve üstü	34	12,0
	Toplam	284	100,0

3.3. İşlem

Sosyal Bilgiler, kişinin toplumsal varlığını nitelendiren, kişiye sosyal kimliğini kazandıran, birtakım tarih, sosyoloji, felsefe, antropoloji, psikoloji, siyaset bilimi, coğrafya, ekonomi ve hukuk gibi alt etkinlikleri kapsayan bir öğreti olarak karşımıza çıkmaktadır (MEB, 2005).

Öğrenci başarısını, kısaca özetlemek gerekirse, bulunduğu okul veya daha özel anlamda sınıf içinde belli kıstaslara göre ortaya koymuş olduğu nitelik olarak görebiliriz. Bunun aksine öğrencinin başarısızlığı dendiğinde, öğrenci sınıf veya okul içinde kriterleri yeterince yerine getirmediğini, ilerleme konusunda noksan kaldığını anlayabiliriz (Demirtaş, Çınar, 2004; Arıcı, 2007).

Problemlerli internet kullanımı, genel olarak kişinin sosyal, psikolojik, iş ve okul hayatında zorluk yaratan internet kullanımı şeklinde tanımlanabilir. Davis (2002), problemlerli internet kullanımını; “uyumsuz düşünce ve patolojik davranışları içeren psikiyatrik bir durumdur,” şeklinde tanımlamıştır.

Araştırmada elde edilen veriler analize tâbi tutulmadan önce, verilere uygulanacak olan istatistikî analiz türünü tespit etmek amacıyla grupların normal dağılım durumlarına bakılmıştır. Grup dağılımlarının normalliğine karar verilirken $N \geq 30$ olup olmaması, örneklemin random usulü seçilmesi ve çarpıklık basıklık durumları göz önünde bulundurulmuştur. Katılımcıların bağımlı değişkenlerin her birinden aldıkları en düşük ve en yüksek puanları, aritmetik ortalamaları, standart sapmaları, çarpıklık katsayıları, basıklık katsayısı değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Bağımlı Değişkenlere İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları

Bağımlı Değişken	N	En Küçük	En Yüksek		Ss	Bas.	Çar.
Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ort.	284	38	100	77,49	11,909	-,214	-,474
Problemlerli İnternet Kullanımı	284	33	129	59,80	21,558	-,154	,816

Elde edilen basıklık ve çarpıklık katsayısı değerlerinin normal sınırlar içerisinde yer aldığı görülmekte, yani dağılım, normal bir dağılım göstermekte, dolayısıyla da veriler üzerinde parametrik analizleri olanaklı kılmaktadır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri; Kişisel Bilgi Formu (EK 1), Problemlerli İnternet Kullanımında Ölçek (Problematic Internet Usage Scala) (EK2) kullanılarak toplanmıştır.

3.4.1. Kişisel bilgi formu

Araştırmacı tarafından öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek için oluşturulan kişisel bilgi formunda öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, okuduğu ortaokul, anne-baba eğitimi, aylık ortalama gelir, ailedeki birey sayısı, bilgisayar-internet

kullanımını bilme, internete bağlanılan yer, günlük internet kullanım süresi, internet kullanım sıklığı, interneti en çok kullandığı zaman dilimi, internet kullanım amacı gibi sorular yer almaktadır.

3.4.2. Ergenler için problemlı internet kullanım ölççeği

Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği ilk olarak Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanım düzeylerini ölçmek üzere geliştirilmiştir. Ölçek daha sonra Ceyhan ve Ceyhan (2009) tarafından ergenlere uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. PIKÖ-E, beşli likert tipi ve toplam 27 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçeğin açımılayıcı faktör analiz sonuçları, ölçeğin 'internetin olumsuz sonuçları', 'aşırı kullanım' ve 'sosyal fayda/sosyal rahatlık' olmak üzere üç alt faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu üç faktörel yapı, toplam varyansın %49,35'ini açıklamıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları da bu üç faktörlü yapıyı doğrulamıştır. Ayrıca ölçeğin genel iç tutarlık katsayısı .93 olarak bulunmuştur (Ceyhan ve Ceyhan, 2009). Bu araştırmada, çalışma grubundan alınan puanlara göre tüm testin iç tutarlığına ilişkin Cronach alfa katsayısı .92 ve maddelerin toplam teste puanlarıyla korelasyonu .25 ile .68 arasında bulunmuştur.

3.4.3. Sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarını belirleyebilmek için ölçek uygulaması yapılırken öğrencilerden ölçek formlarının üzerine okul numaralarını yazmaları istenmiş, yıl sonunda okul numaralarına bakılarak bu öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları idari yetkililerden alınmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Veri toplama formları, Ankara İli Milli Eğitim Müdürlüğünden yazılı etik izinlerin alınmasının ardından 2012-2013 eğitim-öğretim yılı ikinci dönemi içerisinde uygulanmıştır. Uygulama yapılırken öğrencilerden sosyal bilgiler dersi yıl sonu başarı ortalamalarını belirleyebilmek için ölçek formlarına okul numaralarını yazmaları istenmiştir. Uygulamaların yapıldığı sırada bazı öğrencilerin yönergeyi tam olarak anlamadıklarını ve nasıl yanıt vereceklerini bilmediklerini ifade ettikleri gözlenmiştir. Bu gibi durumlarda öğrencilere yol gösterici bazı yardımlarda bulunulmuştur.

Örnekleme alınan öğrencilerden araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair sözlü izin alınmıştır. Soru formları araştırmacı tarafından ders saatleri uygun öğrencilere sınıf ortamında uygulanmıştır. Gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra dersin

öğretmenleriyle birlikte soru formları dağıtılıp 15-20 dakikalık süre içinde uygulandıktan sonra toplanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Problemlerli İnternet Kullanımı Ölçeği, Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları ve Kişisel Bilgi Formundan elde edilen verilerin değerlendirilmesi araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Elde edilen veriler bilgi-işlem kodlama çizelgeleri oluşturularak bu çizelgelere geçirilmiştir. Bu veriler SPSS 22 istatistik paket programında dōnencelere uygun istatistiksel teknikler aracılığı ile analiz edilmiştir. Bu teknikler; t testi, korelasyon, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Post-Hoc testleridir.

4. Bulgular

Bu bölümde, araştırmacının “Giriş” bölümünde belirtilen hipotezlere bağılı olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmada ilköğretim öğrencilerinin problemlerli internet kullanımıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasındaki ilişkiye ait bulgulara yer verilmiştir. Ayrıca bu bölüm içerisinde cinsiyet, internet kullanım süresi ve anne-baba eğitim düzeyiyle sosyal bilgiler dersi başarı ortalaması ve problemlerli internet kullanım puanları arasındaki farka ait bulgulara da yer verilmiştir.

4.1. 8. Sınıf Öğrencilerinin Problemlerli İnternet Kullanımı Puanıyla Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin problemlerli internet kullanım puanıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında negatif yönde bir ilişki vardır,” yönündeki denence test edilmiştir. Grupların normal dağılım özelliği gösterdiği görülmüş ve parametrik test kullanılmıştır. Öğrencilerin problemlerli internet kullanım ölçeğinden aldıkları puanlarla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasındaki korelasyon sonuçları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: 8. Sınıf Öğrencilerinin Problemlerli İnternet Kullanımı Puanıyla Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Korelasyon

	Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ort.	
Problemlerli İnternet Kullanımı	r	-.46
	p	.000
	N	284

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin bu iki değişken arasındaki korelasyon katsayısının (r: -.46) ve anlam düzeyi katsayısının (p: .000) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre problemlerli internet kullanımıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları

arasında .05 düzeyinde negatif yönde orta düzey bir ilişki olduğu saptanmıştır. Diğer bir ifadeyle problemlı internet kullanımı puanları arttıkça sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarında orta düzeyde bir düşüş olmuştur.

Bu sonuca göre “8. sınıf öğrencilerinin problemlı internet kullanımı puanıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında negatif yönde bir ilişki vardır,” şeklindeki denencemiz desteklenmiştir.

4.2. 8. Sınıf Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımı Alt Ölçek Puanlarıyla Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin problemlı internet kullanımı ölçeğinin aşırı kullanım ve internetin olumsuz sonuçları alt ölçek puanlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında negatif yönde bir ilişki; sosyal fayda/sosyal rahatlık alt ölçek puanı arasında ise pozitif yönde bir ilişki vardır,” yönündeki denence test edilmiştir. Grupların normal dağılım özelliği gösterdiği görülmüş ve parametrik test kullanılmıştır. Öğrencilerin problemlı internet kullanımı alt ölçeklerinden aldıkları puanlarla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasındaki korelasyon sonuçları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4: 8. Sınıf Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımı Alt Ölçek Puanlarıyla Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Korelasyon

	Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ort.	
Aşırı İnternet Kullanımı	r	-.463
	p	.000
	N	284
İnternetin Olumsuz Sonuçları	r	-.377
	p	.000
	N	284
Sosyal Fayda/Sosyal Rahatlık	r	-.346
	p	.000
	N	284

Tablo 4 incelendiğinde 8. sınıf öğrencilerinin problemlı internet kullanımı ölçeğinin aşırı internet kullanımı alt ölçek puanlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında (r: -.463; p: .000) $p < .05$ düzeyinde negatif yönde orta düzey bir ilişki olduğu; internetin olumsuz etkileri alt ölçek puanlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında (r: -.377; p: .000) $p < .05$ düzeyinde negatif yönde orta düzey bir ilişki olduğu ve internetin olumsuz etkileri alt ölçek puanlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında (r: -.346; p: .000) $p < .05$ düzeyinde negatif yönde orta düzey bir ilişki olduğu görülmektedir.

Bu sonuca göre “8. sınıf öğrencilerinin problemleri internet kullanımı ölçeğinin aşırı kullanım ve internetin olumsuz sonuçları alt ölçek puanlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında negatif yönde bir ilişki,” olacağı yönündeki denence desteklenmiş; “sosyal fayda/sosyal rahatlık alt ölçek puanı arasında ise pozitif yönde bir ilişki” olacağı yönündeki denence ise desteklenmemiştir.

4.3. 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasında Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet durumlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur,” yönündeki denence test edilmiştir. Grupların normal dağılım özelliği gösterdiği görülmüş ve parametrik test kullanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet durumlarına göre sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarına ilişkin bulgular Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	Ss	sd	t	p
Kız	140	79,34	10,64	282	2,60	.053
Erkek	144	75,69	12,8			

Tablo 4 incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarının kız öğrenciler için (79,34), erkek öğrenciler için (75,69) olduğu saptanmış ve t testi sonucuna ($t=2,60$; $p=.053$) göre bu farkın .05 düzeyinde anlamsız olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu sonuca göre “8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet durumlarıyla sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur,” şeklindeki denencemiz desteklenmiştir.

4.4. 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Problemleri İnternet Kullanımı Puan Ortalamaları Arasındaki Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet durumlarıyla problemleri internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır,” yönündeki denence test edilmiştir. Grupların normal dağılım özelliği gösterdiği görülmüş ve parametrik test kullanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet durumlarına göre problemleri internet kullanımı puan ortalamalarına ilişkin bulgular Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Problemlı İnternet Kullanımı Puan Ortalamaları Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	Ss	sd	t	p
Kız	140	55,27	20,26	282	3,56	.029
Erkek	144	64,20	21,92			

Tablo 6 incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin problemlı internet kullanımı puan ortalamalarının kız öğrenciler için (55,27), erkek öğrenciler için (64,20) olduğu saptanmış ve t testi sonucuna (t=3,56; p=.029) göre bu farkın .05 düzeyinde erkek öğrencilerin lehine anlamlı olduğu bulgulanmıştır.

Bu sonuca göre “8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet durumlarıyla problemlı internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır,” şeklindeki denence desteklenmiştir.

4.5. 8. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanım Sürelerine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin internet kullanım süreleriyle sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır,” yönündeki denence test edilmiştir. Grupların normal dağılım özelliği gösterdiği görülmüş ve parametrik test kullanılmıştır. Öğrencilerin internet kullanım süreleri açısından sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarının farklılaşp farklılaşmadığını test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: 8. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanım Sürelerine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Farka Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (LSD)
Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ort.	Gruplar arası	1629,865	3	543,288	3,950	,009*	1-4, 2-4, 3-4
	Gruplar içi	38507,884	280	137,528			
	Toplam	40137,749	283				

*p<.05 düzeyinde anlamlı

Yapılan ANOVA analizi sonucunda, internet kullanım süreleri bakımından öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşmanın

olduğu bulgulanmıştır [=3,950; $p < .05$]. İnternet kullanım süreleri bakımından öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek için Post-Hoc analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, internet kullanım sürelerine göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarının, interneti 1 saatten az kullananlar için (=77,75), 1-2 saat kullananlar için (=79,17), 3-4 saat kullananlar için (=77,85) ve 5 saat ve üstü kullananlar için (=71,23) olduğu gözlenmiştir. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın, interneti 1 saatten az, 1-2 saat ve 3-4 saat kullananlar ile 5 saatten fazla kullananlar arasında olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle interneti 1 saatten az, 1-2 saat ve 3-4 saat arasında kullananların sosyal bilgiler dersi başarı ortalaması, interneti 5 saat ve üzerinde kullananların sosyal bilgiler dersi başarı ortalamasından anlamlı derecede daha yüksektir. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü (=0.040) bu farkın orta düzeye yakın bir etki olduğunu göstermektedir.

4.6. 8. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanım Sürelerine Göre Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri Arasındaki Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin internet kullanım süreleriyle problemlı internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır,” yönündeki denenciyi test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: 8. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanım Sürelerine Göre Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri Arasındaki Farka Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (LSD)
Problemlı İnternet Kullanım Düzeyi	Gruplar arası	41148,759	3	13716,253	42,499	,000*	1-2,3,4
	Gruplar içi	90368,801	280	322,746			2-3,4, 3-4
	Toplam	131517,560	283				

* $p < .05$ düzeyinde anlamlı

Yapılan ANOVA analizi sonucunda internet kullanım süreleri bakımından öğrencilerin problemlı internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu bulgulanmıştır [=42,499; $p < .05$]. İnternet kullanım süreleri bakımından öğrencilerin problemlı internet kullanım düzeyleri arasındaki anlamlı farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek için Post-Hoc analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda internet kullanım sürelerine göre öğrencilerin problemlı internet kullanım düzeylerinin, interneti 1 saatten az kullananlar için (=50,19), 1-2

saat kullananlar için (=56,37), 3-4 saat kullananlar için (=73,23) ve 5 saat ve üstü kullananlar için (=85,68) olduğu gözlenmiştir. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın interneti 1 saatten az, 1-2 saat ve 3-4 saat kullananlar ile 5 saatten fazla kullananlar arasında olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle internet kullanım süresi arttıkça problemlı internet kullanım düzeyinin de anlamlı derecede arttığı görülmüştür. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü (=0.312) bu farkın yüksek düzeyde bir etki olduğunu göstermektedir.

4.7. 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyiyle sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır,” yönündeki denenciyi test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Farka Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (LSD)
Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ort.	Gruplar arası	5356,999	3	1785,666	14,375	,000*	1-3,4, 2-4, 3-4
	Gruplar içi	34780,750	280	124,217			
	Toplam	40137,749	283				

* $p < .05$ düzeyinde anlamlı

Yapılan ANOVA analizi sonucunda, annenin eğitim düzeyi açısından öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu bulgulanmıştır [=14,375; $p < .05$]. Annenin eğitim düzeyi açısından öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek için Post-Hoc analizi yapılmıştır. Varyansların homojen olmaması nedeniyle Post-Hoc testi olarak Dunnet-C kullanılmıştır. Analiz sonucunda annenin eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarının anne eğitim düzeyi ilkokul veyahut ilkokul altı olanlar için (=74,34), ortaokul olanlar için (=75,87), lise olanlar için (=79,74) ve üniversite olanlar için (=87,17) olduğu bulgulanmıştır. Yapılan Dunnet-C çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın anne eğitim düzeyi ilkokul olanlarla lise ve üniversite olanlar arasında, ortaokul olanlarla üniversite olanlar arasında ve lise olanlarla üniversite olanlar arasında kaynaklandığı görülmüştür. Diğer bir ifadeyle anne

eğitim düzeyi lise ve üniversite olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları, anne eğitim düzeyi ilkokul ve altı olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları, anne eğitim düzeyi lise ve ortaokul olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($=.133$) bu farkın yüksek düzeyde bir etki olduğunu göstermektedir.

4.8. 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Problemlerli İnternet Kullanım Düzeyleri Arasındaki Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyiyle problemlerli internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır,” yönündeki dönenceyi test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Problemlerli İnternet Kullanım Düzeyleri Arasındaki Farka Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (LSD)
Problemlerli İnternet Kullanım Düzeyi	Gruplar arası	2317,934	3	772,645	1,674	,173	-
	Gruplar içi	129199,626	280	461,427			
	Toplam	131517,560	283				

* $p < .05$ düzeyinde anlamlı

Yapılan ANOVA analizi sonucunda annenin eğitim düzeyi açısından öğrencilerin problemlerli internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulgulanmıştır [$=1,674$; $p > .05$].

4.9. 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyiyle sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır,” yönündeki dönenceyi test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ortalamaları Arasındaki Farka Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (LSD)
Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Ort.	Gruplar arası	5796,853	3	1932,284	15,755	,000	1-3,4, 2-3,4,
	Gruplar içi	34340,896	280	122,646			
	Toplam	40137,749	283				

* $p < .05$ düzeyinde anlamlı

Yapılan ANOVA analizi sonucunda, babanın eğitim düzeyi açısından öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu bulgulanmıştır [=15,755; $p < .05$]. Babanın eğitim düzeyi açısından öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek için Post-Hoc analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda babanın eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarının baba eğitim düzeyi ilkökul ve altı olanlar için (=74,47), ortaokul olanlar için (=71,91), lise olanlar için (=80,56) ve üniversite olanlar için (=83,06) olduğu bulgulanmıştır. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda, baba eğitim düzeyi ilkökul ve altı olanlarla lise ve üniversite olanlar arasında, ortaokul olanlarla lise ve üniversite olanlar arasında anlamlı fark görülmektedir. Diğer bir ifadeyle baba eğitim düzeyi lise ve üniversite olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamaları, baba eğitim düzeyi ilkökul ve altı ve ortaokul olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü (=0,144) bu farkın yüksek düzeyde bir etki olduğunu göstermektedir.

4.10. 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri Arasındaki Farka Ait Bulgular

“8. sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyiyle problemlı internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır,” yönündeki denenceyi test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Problemlı İnternet Kullanımı Düzeyleri Arasındaki Farka Ait ANOVA Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (LSD)
Problemlı İnternet Kullanım Düzeyi	Gruplar arası	523,445	3	174,482	,373	,773	-
	Gruplar içi	130994,114	280	467,836			
	Toplam	131517,560	283				

* $p < .05$ düzeyinde anlamlı

Yapılan ANOVA analizi sonucunda babalarının eğitim düzeyi açısından öğrencilerin problemlı internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulgulanmıştır [=0,373; $p > .05$].

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Günümüz toplumlarının gereksinimi olan insan profili artık çok değişmiş, farklılaşmıştır. Günümüzde bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendi yapısına uydurabilen, buna yenilerini ekleyebilen kişi ya da toplumlar güçlü olarak kabul edilmektedir. Bu değişime ayak uydurmanın kaçınılmaz sonucu olarak öğretim ortamlarında bilgiye ulaşmayı, bilgiyi kullanmayı ve yaymayı sağlayacak her türlü araç kullanılmak zorundadır. Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte bireylerin erişebilecekleri bilgi kaynakları da değişmiştir. Örneğin, günlük yaşantının her alanına giren ve yüz milyondan fazla insan tarafından kullanılan internet, iletişim ve bilgiye ulaşma aracı olarak okullarımızda da yerini almaya başlamıştır.

Yüzyılımızda devletler eğitim politikalarını geliştirirken bir vizyon belirler. İnternet eğitim politikamızı belirlemede kuşkusuz önemli bir yere sahiptir. İnternetin bize sağladığı sonsuz olanaklar, özellikle genç neslimizi cezbetmektedir. İnternetin bu özelliği unutulmadan öğrencilerimize özgünlük ve kitaplardan yararlanmaya yönelik eğitim verilebilir, ileriki aşamalarda internet bağımlılığı konusunda bilinçlendirici eğitim çalışmaları yürütülebilir. Unutulmamalıdır ki internet bağımlılıyla mücadelede en etkili argümanlardan biri eğitim kurumlarıdır.

İnternetin öğrenciler üzerindeki etkisi ve internet bağımlılığı konularında ilgili kişiler bilgilendirilmelidir. İnternetin ortaklaşa kullanılan, etkili ve yararlı bir iletişim aracı hâline dönüştürülmesi için özellikle eğitim kurumlarında internet kullanımının işlevleri yeniden gözden geçirilmelidir. İnternet üzerinde sosyal etkileşim mekânları oluşturulması ve bunun yüz yüze ilişkilere dönüşecek şekilde planlanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Benzer çalışmalardaki ortak öneriler de dikkate alındığında öğrencilerin problemlı internet kullanım oranları, bu öğrencilerin internet kullanım amaçları belirlenerek yeni araştırmalarla ortaya konulması önerilmektedir. Bireylerin yararına olan internet kullanım amaçları desteklenmelidir. Öğrenim düzeyi ne olursa olsun tüm ebeveynlere yönelik internet kullanımı ve bağımlılığı konusunda televizyon programları, broşür yayınlama, konferans, rehberlik faaliyetleri gibi bilinçlendirici etkinliklerin düzenlenmesi önerilmektedir. Bağımlı grubun öğrenciler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu etkinliklerin öğrencilere yönelik olarak da düzenlenmesi ve sistemli olarak rehber öğretmenlerinin bu konuda kılavuzluk etmeleri gerekli görülmektedir. Bu nedenle okul psikolojik danışmanlarına problemlı internet kullanımını önlemeye yönelik hizmet içi eğitimler verilebilir.

Öğrencilere problemlı internet kullanımı konusunda bileşim teknolojisi dersine, bilinçli internet kullanımı ve internetin kullanım sıklığı konusunda yeni üniteler eklenebilir.

Çalışmanın örneklemini sadece 8. sınıfta öğrenimini sürdüren kişilerden meydana gelmesi, araştırmanın sınırlılığı açısından yetersiz görülebilir. Öğrenime devam etmeyen ergenler üzerinde de benzer şekilde bir araştırma yapılarak genel olarak ergen kesimin sorunlu internet kullanımına yönelik birtakım farklı olgulara ulaşılması temin edilebilir. Bununla birlikte, bütünsel veri gruplarıyla nitel araştırmalar gibi bu ayrımlı araştırmayla bezenmiş desenler gelecek için vaat edilen çalışmaların sorunlu internet kullanımında esnek değerlendirilmesinin soruna faydalı bir çözüm olacağı düşünölmektedir.

İnternet kafeler internete bağlanılan yerler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. İnternet kafeler bu nedenle sürekli olarak denetlenmeli ve misyonunun değiştirilmesi gerekmektedir. İnternet kafeler elektronik kütüphane olarak kullanılmaya başlanabilir.

Bu çerçevede internetin kullanım amacı da önem taşımaktadır. İnternet oyun oynamak, şiddete yönlendiren filmlerle pornografik filmleri izlemek için kullanıyorsa aileye veya öğretmene rapor verebilecek ya da bu tür sitelere erişimini engelleyecek programlar geliştirilebilir.

Ergenler aileden uzakta geçirdiği zamanlarda onu dışarıdaki zararlı etkenlerden nasıl korunacağı düşünölmeli, onu bu zararlı etkenlerden korumak için beraber aktivitelere katılıp onunla zaman geçirilmelidir. Hafta sonları sinemaya, tiyatroya, pikniğe gidilebilir ya da spor aktivitelere katılabilirler. Çocuklarımıza kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için ailece kitap okuma saati yapılabilir. Problemlı internet kullanımı hakkında sohbetler yapılarak çocuklar bilinçlendirilmeye çalışılabilir.

Bunun yanında okullarda internete karşı bağımlılık sahibi kişilerin farkındalığın artırılmasına ilişkin aile, çocuk ve ergenlere müteveccih bilinçli kullanım ve güvenli internet kullanımı mevzusunda eğitim çalışmalarının gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmanın sonucunda uygulanan programın ne düzeyde etkili olduğu belirlenebilir.

Kaynakça

- Akyüz, Emine. (2012). *Çocuk Hukuku (Çocukların Hakları ve Korunması)*. Ankara: A Pegem Akademi.
- Arıcı, İsmail. (2007). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler (Ankara örneği). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arısoy, Özden. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 1*. s. 55-67.
- Cengizhan, Cahit. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut: bağımlılık. *III. Ulusal PDR Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ceyhan, A. Aykut ve Ceyhan, Esra. (2009, Eylül). Ergenlerde Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği Geliştirme Çalışmaları (PIKÖ-E). *X. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sunulan bildiri*. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Ceyhan, Esra; Ceyhan, A. Aykut ve Gürcan, A. (2007, Temmuz). Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri-KUYEB Dergisi 7 (1)*, s. 387-416.
- Davis, R. A.; Flett, G. L., & Besser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic Internet use: Implications for pre-employment screening. *CyberPsychology & Behavior, 5 (4)*, s. 331-45.
- Demirtaş, Hasan ve Çınar, İkrım. (2004). Yönetici, Öğretmen, Veli ve Öğrencilerin Başarı Algısı ve Eğitime İlişkin Görüşleri (Malatya İli Örneği). *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. Malatya.
- Dimaggio, Paul; Hargittai, Eszte; Neuman, W. Russell & Robinson, John P. (2001). Social implications of the internet. *Annual Review of Sociology, 27*, s. 307-336.
- Durmuş, Adem. (2007). *Eyvah! Çocuğum Bilgisayar Kullanıyor*, İstanbul: Nesil Yayınları.
- Erdoğdu, M. Yüksel. (2006). Yaratıcılık ile Öğretmen Davranışları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (17)*, s. 95-106.
- Goldberg, Ivan. (2004). Internet addiction disorder. *Retrieved November, 1996, 2004, 24*
- Karasar, Niyazi. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (11. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kawamoto, Allyn & Bacon (2003). *Media and society in the digital age*. Boston.
- Kılınc, Mehmet; Doğan, Ali (2014). Ortaokul 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı İle Biliş Üstü Farkındalıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 9/5, Spring, s. 1385-1396, Turkey: Ankara.
- Lyman, P., & Varian, H. R. (2013). How much information?. <http://www.sims.berkeley.edu/research/projects/how-much-info-2003> (E.T. 01.03.2013)
- MEB. (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi (4-5. Sınıflar) öğretim programı*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı İlkokul Programı 1936, Devlet Basımevi.

- Miller, S. M., & Borowicz, S. (2006). *Why multimodal literacies? Designing digital bridges to 21st century teaching and learning*. Albany, NY: SUNY Press.
- O'Brien, D. G., & Bauer, E. B. (2005). New literacies and the institution of old learning. *Reading Research Quarterly, 40* (1), s. 120-131.
- Potter, W. (2011). *Media literacy* (5th Edition). London: Sage Publication.
- Şahin, Melek. (2007). *Madde Bağımlılığı Konusunda Türkiye'de Yapılmış Olan Tezler Üzerine Değerlendirme*. (Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi). Ankara: Ankara Üniversitesi.